

Значення правової освіти для формування професійної підготовки викладачів іноземної мови

Рябенко Михайло Іванович

к.педагог.наук, доцент кафедри педагогіки

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,

Лакіза А.В.

Студентка 1 курсу магістратури

Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,

Відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року в редакції від 22.08.2018 року запроваджено принцип партнерства між учнем, вчителем та батьками (1: 2). Успішна реалізація принципу партнерства між учнем, вчителем та батьками повинна будуватися на знанні прав та обов'язків кожної із сторін та поваги одна до іншої.

Майбутній викладач іноземної мови в своїй професійній діяльності буде стикатися з людьми різного характеру, різним рівнем освіти та розвитку моральних якостей. Професія викладач відноситься до типу професій «Людина-Людина». В процесі оволодіння професійними навичками та вміннями майбутній молодий фахівець повинен знати свої найголовніші права та обов'язки та права і обов'язки інших учасників навчального процесу як громадян України.

Правова освіта в професійній підготовці викладачів іноземної мови передбачає ознайомлення з Конституцією України, прийнятими на її основі законами України та

підзаконними нормативно-правовими актами, міжнародними конвенціями, тощо. Знання основних норм права сформує необхідні правові поведінкові установки та мотиви правомірної поведінки. Майбутні викладачі іноземної мови повинні знати свої права, обов'язки та підстави відповідальності.

Серед основних понять та категорій які повинні знати майбутні викладачі іноземної мови, на наш погляд є права людини, демократія, гуманізм, честь та гідність, закон, обов'язок, державні органи, булінг, дискримінація, корупція, хабарництво, підстави юридичної відповідальності, персональні дані, правовий захист, трудовий договір, охорона праці, нещасний випадок, тощо.

В розділі VI Закону України «Про освіту» в редакції від 20.03.2022 року передбачений перелік учасників освітнього процесу, їх права та обов'язки, гарантії їхньої діяльності. В статті 54 Закону України «Про освіту» зазначені права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників, серед яких право на академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі; на педагогічну ініціативу; на захист професійної честі та гідності; на захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю, тощо.

Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані:

- постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність; виконувати освітню програму для досягнення здобувачами освіти передбачених нею результатів навчання;
- сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;

- дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності; дотримуватися педагогічної етики; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам; додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки; повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування), тощо (2: 100).

Для студентів філологів за для правової освіти, на наш погляд, бажано проводити конференції, лекції з правових питань, навчальні ігри із залученням практикуючих юристів та викладачів юридичних факультетів, додатково впроваджувати в освітній процес дисципліни правового характеру.

Ми вважаємо, що для формування професійної підготовки викладачів іноземної мови, які потім працюватимуть в Новій Українській Школі необхідна правова освіта як складова частина вищої освіти. На наш погляд, тільки завдяки обізнаності кола своїх прав, обов'язків та відповідальності кожна сторона трикутника «Дитина-педагоги-батьки» може бути успішна, захищена та досягнути результатів які стоять перед нею.

Список літератури

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року від 14 грудня 2016 року № 988-р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

2. «Про освіту»: Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII (в редакції від 20.03.2022 року)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>